

23 Powstanie Stanów Zjednoczonych

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

XIV. Powstanie Stanów Zjednoczonych. Uczeń:

- 1) omawia przyczyny i następstwa amerykańskiej wojny o niepodległość
- 2) wymienia instytucje ustrojowe Stanów Zjednoczonych, wyjaśnia ich funkcjonowanie; ocenia sposób, w jaki konstytucja amerykańska realizowała w praktyce zasadę trójpodziału władzy
- 3) przedstawia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- daty: 1773, 4 lipca 1776, 1781, 1783, 1787, 1791,
- główne zasady polityki prowadzonej przez rząd brytyjski wobec kolonii,
- ramy chronologiczne amerykańskiej wojny o niepodległość,
- postacie: Jerzego Waszyngtona, Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego
- przykładowe prawa zapisane w Karcie praw.

ROZUMIE

- pojęcia: Indianie, Korona Brytyjska, „bostońska herbatka”, Deklaracja niepodległości, Kongres, Karta praw,
- na czym polega system prezydencki.

POTRAFI

- wyjaśnić, jak doszło do powstania kolonii angielskich w Ameryce Północnej,
- wymienić najważniejsze etapy konfliktu między rządem brytyjskim a kolonistami,
- przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu amerykańskiej wojny o niepodległość,
- wymienić najważniejsze wydarzenia amerykańskiej wojny o niepodległość,
- wyjaśnić znaczenie Deklaracji niepodległości,
- wskazać idee oświecenia, na które powołali się autorzy Deklaracji niepodległości,
- wymienić czynniki, które umożliwiły Amerykanom odniesienie zwycięstwa,
- wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z amerykańską wojną o niepodległość,

- przedstawić polski wkład w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych,
- scharakteryzować ustrój Stanów Zjednoczonych,
- wskazać idee oświecenia, na które powołali się autorzy Konstytucji Stanów Zjednoczonych.

CZAS ZAJĘĆ

1 godzina lekcyjna.

I. Wprowadzenie

Prosimy uczniów o przypomnienie, w jakich okolicznościach doszło do odkrycia Ameryki oraz jak epoka wielkich odkryć geograficznych wpłynęła na dalsze losy Europy oraz nowo odkrytych obszarów. Informujemy, że wkrótce po Hiszpanach i Portugalczykach po bogactwa kontynentu amerykańskiego oraz po szansę na nowe życie na nowym lądzie sięgnęli przedstawiciele kolejnych narodów europejskich.

Podajemy temat i formułujemy cele lekcji.

II. Rozwinięcie

W krótkim opisie przedstawiamy uczniom okoliczności, w jakich doszło do powstania kolonii angielskich w Ameryce Północnej. Następnie charakteryzujemy relacje między Londynem a kolonistami angielskimi oraz przedstawiamy, jak na te relacje wpłynęły wydarzenia związane z północną częścią kontynentu – Kanadą.

Rozdajemy uczniom schematy drzewa decyzyjnego (materiał dla nauczyciela)

► z wpisany problemem:

- Rząd Wielkiej Brytanii dąży do kierowania polityką gospodarczą kolonii amerykańskich i narzuca kolonistom cła na różne towary. Jak w tej sytuacji powinni zareagować mieszkańcy kolonii brytyjskich?

Uczniowie pracują w parach. Na początku ustalają cele i wartości, którymi powinni się kierować koloniści, po czym formułują możliwe metody działania oraz ich pozytywne i negatywne skutki.

Po upływie wyznaczonego czasu wybrane pary odczytują informacje zapisane na swoich schematach ► . Gdy wśród grup przeważać będzie zdanie, że należy sprzeciwić się działaniom rządu w Londynie, zadajemy pytanie:

- Jak sądzą, co właśnie zrobiliście? Z jakim oświeceniowym poglądem będzie można to działanie utożsamić?

Zawieszamy na tablicy powiększoną oś czasu ► .

Dzielimy klasę na grupy i rozdajemy każdej z nich podobne osie w mniejszej wersji. Grupom przekazujemy także kilka kartek o różnej wielkości.

Wyjaśniamy uczniom, że ich zadaniem będzie uzupełnienie osi najważniejszymi informacjami dotyczącymi wydarzeń poprzedzających wybuch wojny o niepodległość kolonii brytyjskich oraz samego konfliktu.

Istotny będzie jednak sposób, w jaki oś czasu zostanie uzupełniona. Uczniowie będą musieli zdecydować, które z wydarzeń miało największe znaczenie dla konfliktu, które – mniejsze, a które – najmniejsze. W zależności od wagi znaczenia wydarzenie to znajdzie się albo na największej kartce, albo na mniejszych.

Uczniowie pracują w grupach, a po upływie wyznaczonego czasu każda z grup dokonuje prezentacji na własnej próbnej, osi. Po wszystkich prezentacjach informujemy, że teraz konieczne będzie osiągnięcie porozumienia i uzupełnienie osi czasu wiszącej na tablicy.

W przypadku różnic w ocenie tych samych zdarzeń grupy dyskutują tak długo, aż dojdą do porozumienia. Po uzupełnieniu osi zachęcamy uczniów do wykonania jej zdjęcia, co będzie dla nich formą notatki z tej części lekcji.

W podsumowaniu tej części zajęć zwracamy uwagę na rolę Polaków w przebiegu wojny o niepodległość. Korzystając z biogramów w podręczniku (s. 163, 164), prezentujemy sylwetki Tadeusza Kościuszki i Kazimierza Pułaskiego (komentarz do lekcji).

W kolejnej części zajęć zwracamy uwagę uczniów na to, jak duży wpływ na konflikt w Ameryce Północnej miały idee oświecenia. U przyczyn jego wybuchu leżała decyzja o sprzeciwieniu się złej woli rządzących, zgodnie z ideą umowy społecznej. Z kolei druga z idei, trójpodział władzy, stała się podstawą ustroju państwa utworzonego po zakończeniu konfliktu.

Wyświetlamy na rzutniku lub tablicy multimedialnej schemat ukazujący system rządów w Stanach Zjednoczonych i na jego podstawie omawiamy zasady ustroju nowego państwa spisane w konstytucji uchwalonej w 1787 r. Uczniowie uzupełniają w tym czasie tabelę w ćwiczeniu 4 (zeszyt ćwiczeń, s. 76).

III. Podsumowanie

Inicjujemy dyskusję (materiał dla nauczyciela) wokół problemu:

- Wpływ idei oświecenia na powstanie Stanów Zjednoczonych.

Zachęcamy uczniów, aby podzielili się swoimi przewidywaniami dotyczącymi funkcjonowania nowego państwa na podstawie dopiero co sformułowanych idei politycznych. W przypadku trudności zwracamy uczniom uwagę, że ustroj w formie, którą wymyślono w drugiej połowie XVIII w. funkcjonuje w niemal niezminionej formie do dziś.

Metody kontroli

Ćwiczenie 1 (zeszyt ćwiczeń, s. 74).

Praca domowa

Ćwiczenie 2 (zeszyt ćwiczeń, s. 75).

Materiały dla nauczyciela

Drzewo decyzyjne

Metoda służy odnajdywaniu różnych rozwiązań danego problemu i dokonaniu wyboru, rozumianego jako podjęcie decyzji w kwestii planowanego działania, ze świadomością wszystkich jego skutków.

Zastosowanie drzewa decyzyjnego pozwala uczniom dostrzec związki zachodzące między różnymi wydarzeniami i zaproponowanymi rozwiązaniami. Uzmystawia też, że każde przyjęte wyjście jest zawsze powiązane z różnorodnymi skutkami, a wpływ na podejmowanie decyzji mają również cele i wartości przyjęte przez osobę dokonującą wyboru. Metoda ta służy pobudzeniu myślenia, łączącego się z tworzeniem hipotez, sprzyja także samodzielnemu formułowaniu sądów.

Przebieg

1. Zdefiniowanie problemu (w taki sposób, aby uczniowie mieli możliwość dokonania wyboru między co najmniej dwiema decyzjami).
2. Ustalenie celów i wartości.
3. Podanie kilku rozwiązań.
4. Określenie pozytywnych skutków każdego rozwiązania.
5. Określenie negatywnych skutków każdego rozwiązania.
6. Podjęcie decyzji.

Proces podejmowania decyzji może zostać przedstawiony w formie graficznej.

Dyskusja

Metoda polegająca na wymianie zdań lub poglądów na dany temat między nauczycielem a uczniami lub między uczniami. Punktem wyjścia dyskusji jest odmiennosc stanowisk osób (obozów) biorących w niej udział, natomiast jej celem – znalezienie rozwiązania, które będzie możliwe do zaakceptowania przez wszystkie strony uczestniczące w dyskusji.

Stosowanie tej metody umożliwia porządkowanie, systematyzowanie i utrwalanie zdobytej wiedzy, a także wzbogacanie jej o nowe elementy. Ponadto pozwala ona na doskonalenie umiejętności budowania dłuższej wypowiedzi ustnej, uczy właściwej argumentacji, obrony własnego stanowiska oraz krytycznego myślenia. Z kolei aspekt wychowawczy dyskusji polega na budowaniu odpowiednich relacji między rozmówcami – liczenia się z opinią drugiej osoby, uznawania argumentów strony przeciwnej, jeśli są słuszne, czy lepszego rozumienia innych.

Duże znaczenie dla właściwego przebiegu dyskusji ma prowadząca ją osoba. Do jej zadań należy zaproponowanie zasad, na jakich odbywać się będzie wymiana poglądów, egzekwowanie tych zasad, kierowanie przebiegiem dyskusji, udzielanie głosu uczestnikom, podsumowanie pojawiających się ustaleń oraz sformułowanie ostatecznych wniosków.

Zasady poprawnie prowadzonej dyskusji:

- nieprzerywanie sobie wypowiedzi,
- wzajemne słuchanie się uczestników,
- przestrzeganie określonych ram czasowych wypowiedzi,
- atakowanie problemu, a nie przeciwnika,
- dopuszczanie do głosu innych uczestników.

Komentarz do lekcji

Zamiast własnej prezentacji nauczyciel może polecić jej przygotowanie kilku osobom w klasie w ramach pracy domowej zadanej na tydzień przed planowanymi zajęciami (istotne jest, aby nauczyciel mógł ocenić merytoryczną poprawność prezentacji przed jej wyświetleniem na forum klasy).